

Yhdessä aikuisuuteen - Elämässä Eteenpäin (YEE) -hankkeen tuloksia

LAPSIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN EHKÄISYN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 13.2.2023

Projektipäällikkö Tanja Hirschovits-Gerz

13.2.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

YEE –
lähellä nuoria,
valtakunnallisesti
vaikuttava

www.thl.fi/yee

Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE) -hanke 12/2020-5/2023

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kuvituskuva: Julia Varala

Aikuistumisen tuki ja kaksi kohderyhmää

- Lastensuojelun jälkihuollon nuoret (LS laki)
- Tukea ja palveluita 25 ikävuoteen, lakimuutos 2020!
- Subjektiiivinen oikeus
- Nuoria noin 8300 – ja määrä kasvaa ikärajan nostamisen vuoksi
- Ilman huoltajaa maahan alaikäisinä tulleet (Kotoutumista edistävä laki)
- Tukea ja palveluita 25 ikävuoteen, lakimuutos 2020!
- Ei subjektiiivista oikeutta
- Nuoria noin 4500 (vuonna 2015 tulleita 3024)
- + Ukrainasta tulleet 2022→?

→ On löydettävissä väestöryhmiä, joilla on yhteisiä nimittäjiä haasteiden taustalla

→ Kaikilla aikuistuvilla nuorilla ei kuitenkaan ole lähipiirin muodostamaa turvaverkkoa

Nuoret erityisessä tuen tarpeessa

- Lastensuojelun jälkihuollon nuoret
 - 50 % itsenäisesti asuvia ja 2,5 % asunnottomia
 - 50 % opiskeli, 39 % NEET-nuoria, peruskoulusta ei tietoa
- Ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet nuoret
 - 83 % itsenäisesti asuvia ja 2 % asunnottomia
 - 73 % opiskeli, 8 % NEET-nuoria, peruskoulu monilla kesken
- Tietoa nuorista ei kerry kattavasti. Valtaosa erityisen tuen tarpeessa. Osa jää palveluiden ulkopuolelle

- Yksinäisyyttä, turvattomuutta
- Traumaattisia kokemuksia
- Arjen, asumiseen ja talouden haasteita
- Koulunkäynnin ja opiskelun haasteita vahvaa tuen tarvetta

Ilman huoltajaa tulleilla lisäksi tuen tarvetta:

- oleskelulupa,
- kansalaisuus,
- perheen yhdistäminen

NEET=koulutuksen, työelämän ja varusmiespalveluksen ulkopuolella.

Lähde: Ikkuna aikuistumiseen : Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista

Aikuistumisen tuki – toteutuuko positiivinen erityiskohtelu?

shl
Kaikki aikuistuvat nuoret. Kaikilla nuorilla on oikeus hakeutua sosiaalihuollon asiakkaaksi ja pyytää sosiaalihuollon palvelun tarpeen arviota ja saada sosiaalihuoltolain mukaista tukea ja apua arvioon perustuen.

kl
Kotoutumisen tukitoimet, ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleet. Ei subjektiivista oikeutta aikuistumisen tukeen, mutta mahdollisuus tukeen 25 ikävuotiaaksi. Valtio korvaa kunnille tarjotun tuen ja palvelut. Kotoutumisen tukitoimien tarjonta perustuu arvioon tuen tarpeesta.

- Mahdollisuus totuun ilman opintolainan nostovelvoitetta

lsl
Lastensuojelun jälkihuolto. Subjektiivinen oikeus aikuistumisen tukeen 25 ikävuotiaaksi. Lisäksi

- itsenäistymisvarakäytäntö.
- Mahdollisuus totuun ilman opintolainan nostovelvoitetta

Sosiaalityöntekijän palvelun tarpeen arvio, Sisältö: mm. sosiaaliohjaus täydentävä/ehkäisevä totu

KL:n tukitoimien arvio hv-alueen sosiaalihuollon toteutusvastuulle 1/2023 ja järjestämisvastuulle 2025-. Sisältö mm. tukea ensiasunnon hankinnassa, sosiaaliohjausta, taloudellista tukea. Osa kotoutumisen tuen järjestämisvastuusta jää kuntiin.

Sosiaalityön arvio, sisältö mm. taloudellista tukea, tukea asumiseen, sosiaaliohjausta

Voidaan arvioida shl:n perusteella erityistä tukea tarvitseväksi

- Saa oman sosiaalityöntekijän
- mitä muuta?

Mitä erityistä nykyiset lait tarjoavat aikuistuville nuorille?

Miten varmistaa riittävä tuki ja palvelut? Esim. oikeus sosiaalityöntekijään ja rinnalla kulkevaan sosiaaliohjaukseen?

Nykyisen palvelujärjestelmän – tuen ja palveluiden heikkouksia

- Palvelua ei pahimmillaan ole! Palvelut eivät yhdenvertaisia.
- Resurssit epäyhdenmukaisia
- Lakia sovelletaan paikkakunnasta riippuen.
- Sisältöä ei ole määritelty, minitasoa ei ole
- Palvelut ovat pirstaleisia.
- Tuki ja palvelut eivät muodosta riittävän vahvaa jatkumoa. Nuoret tipahtavat esimerkiksi sijaishuollosta itsenäiseen elämään siirtyessä tai muuttaessa paikkakunnalta toiselle.
- Taloudelliset kysymykset tuovat kitkaa – kuka maksaa?

Palvelujärjestelmän luotettavuus?

Nuorilähtöisyys?
Saavutettavuus?
Oikea-aikaisuus?

Palvelujärjestelmän motivaatio tarjota nuoren tarpeita vastaavaa tukea?

Sosiaalinen, taloudellinen kestävyys?

Mitä tavoittelemme aikuistumisen tuella nuorikohtaisesti?

Tuen muodot ja intensiteetti mukautuvat nuoren tarpeisiin, elämäntilanteeseen: kykyyn, taitoihin ja motivaatioon joustavasti.

Itsenäiseen arkeen

Rinnalla kulkeva tuki myötä ja vastoinkäymisissä

Tuettu siirtymä

Siirtymävaihe

Kyky, taidot ja motivaatio itsestä ja omasta arjesta huolehtimiseen kasvavat

Aikuistumisen ikävaihe 17-25 -vuotta

Aikuistumisen tuen palvelulupaus nuorelle

Jokaisella nuorella on

- ✓ oma koti, riittävät asumisen valmiudet ja asumisen tuki.
- ✓ arjen proaktiivinen, rinnalla kulkeva, yksilöllinen, pitkäjänteinen tuki
- ✓ taloudellinen tuki ja taloustaitojen tuki
- ✓ pääsy työhön ja opiskeluun sekä niissä pysymisen tuki.
- ✓ tuki muihin palveluihin pääsemiseksi
- ✓ tuki osallisuuden vahvistumiseksi yhteiskunnassa.

Nuori saa matalan kynnyksen tukea ja apua ilman ajanvarausta myös virka-aikojen ulkopuolella.

YEE-hankkeen koonti eduskuntavierailulla 13.1.2023 [Aikuistumisen tuen kokonaisuudistus – yhdenvertainen tuki ja palvelut nuorille vuoteen 2027 mennessä \(pdf 452 kt\)](#)

Lakipohja:
PL,
KL, LSL,
SHL

**Nuorella
on**

Turvalli
nen koti

Turvallinen,
luotettava
aikuinen

Toimeen
-tulo

Opiskelu
tai
työpaikka

Mielekäs
arki,
harrastukset

Ystäviä ja
läheisiä

Sijaishuolto
/avohuolto

Toimeentulon, asumisen ja arjen tuki sekä nuoren osallisuuden vahvistaminen

Perheryh-
mäkoti

Sujuvat
siirtymät

Aikuistumisen tuki

Lastensuojelun jälkihuolto -18-25-vuotiaille

Kotoutumisen tukitoimet 18 - 25-vuotiaille

Sujuvat
siirtymät

Muu asuin-
paikka

ESIMERKKI
EKOSYSTEEMI
STÄ

Palveluiden ja tuen yhteensovittaminen

Palveluiden välinen yhteistyö ja yhteistyötuotanto

**Perhe,
läheiset**

Sosiaali- ja
terveys-
palvelut,
kuntoutus

Taloudellinen
tuki ja
taloustaidot

Työn ja
opiskelun
tuki

Hyvinvointi-,
nuoriso-,
kulttuuri- ja
liikuntapalvelut

Kansalais-
toiminta,
vertaistyö

Vanhem-
muuden
tuki

Muut
yhteistyön
pinnat

Nuoria, tukea ja palveluita koskeva tietopohja, sen seuranta, arviointi. Työn ja palveluiden organisointi ja resursointi, palvelukokonaisuuksien ja polkujen hallinto. Ammattilaisten osaamisen varmistaminen

Lakipohja: Substanssilait, ohjeet, suositukset, hyvät käytännöt ja mallit

YEE-hanke julkaisee – Kohti laadukasta aikuistumisen tukea

- Tanja Hirschovits-Gerz, Niina Weckroth & Tarja Heino (toim.) (2022). [Ikkuna aikuistumiseen. Selvitys lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden nuorten tuesta ja palveluista](#). THL:n raportti 002/2022.
- [Esite lastensuojelun jälkihuollosta nuorille ja ammattilaisille, 2022](#)
- [Broschyr om barnskydd till ungdomar och yrkesverksamma, 2022](#)
- [Kotojälkihuolto ilman huoltajaa maahan tulleille aikuistuville nuorille -esite, 2022](#)
- Loppuraportti tulossa keväällä 2023!

Muita julkaisuja mm.

- [Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue. Lastensuojelun jälkihuollon toimintaohje](#)

[Lisää YEE-hankkeen julkaisuja](#)

Kuva: Helmi Aarnio

Itsenäistymisen polulla jälkihuolto tukee sinua:

- asumisessa ja arjen sujumisessa
- taloudellisesti
- opinnoissa ja työllistymisessä
- tarjoamalla keskustelutukea
- sopivien palveluiden ja etuuksien löytämisessä

Oletko sinä tullut Suomeen alaikäisenä ilman huoltajaa?

Jos olet, voit saada kotojälkihuoltoa 25-vuotiaaksi saakka!

Mitä? Ohjausta, neuvontaa ja tukea esimerkiksi seuraaviin asioihin

Tähän esitteeseen on koottu tietoa siitä, mitä tukea ja palveluita voit saada 18–24-vuotiaana, jos olet tullut Suomeen alaikäisenä ilman huoltajaa. Tuki päättyy, kun täytät 25 vuotta.

Esitteessä on

- tietoa oikeudesta tukeen ja palveluihin
- tietoa, mistä ja keneltä voit saada apua ja tukea
- muistilappuja siitä, mitä sinun tulee huomioida

On tärkeää, että et jää yksin!

Esitteeseen voit tutustua yhdessä ammattilaisten kanssa tai omatoimisesti. Esite on työstetty syyskuulla 2022. Se on täysinäräisesti sovellettavissa 1.1.2023 alkaen, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelut mukaan lukien ilman huoltajaa alaikäisenä tulleiden tukitoimet eli "kotojälkihuolto" (Kotoutumista edistävä laki 275) siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle.

Voit antaa palautetta esitteestä 30.2.2023 mennessä: <https://bit.ly/3E5F2VZ>

YEE-hanke tarjoaa mallit hyötykäyttöön ja tilaisuuksia yhdessä oppimiseen ja oivalluksiin

MALLIT INNOKYLÄSSÄ:

- [Asiakassuunnitelma aikuistumisen tueksi](#)
- [Intensiivinen arkivalmennus itsenäistyville nuorille lastensuojelun jälkihuollossa](#)
- [Nuorten Foorumi - vertaisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorilta nuorille](#)
- [Olohuone - Matalan kynnyksen kohtaamispaikka alaikäisenä Suomeen ilman huoltajaa tulleille nuorille](#)
- [Vanhemmuuden vertaisryhmät](#)
- Kela-yhteistyön malli, Tulossa!

Yhteistyössä myös

- [Ri-O-hankkeen mallinnus: Rikoksilla oireilevien nuorten aikuisten toimintamalli sosiaalihuoltoon.](#)
- [Ohjaamot ja sosiaalityö aikuistumisen tukena, tulossa](#)

Tutustu
Innokylässä!

[Innokylän Blogissa lyhyesti](#)
aikuistumisen tuesta

Integroiva yhteistyö kolmannen sektorin ja viranomaistyön välillä

Olohuone on

- paikka, jonne on helppo tulla. Oikea-aikaisuus (myös virka-aikojen ulkopuolella.)
- yhteisö, jossa saa olla oma itsensä. Matala kynnyks astua sisään. Juoda kuppi teetä. Hengähtää

Tarjolla

- Vertaisuutta
- Turvallisia aikuisia
- Mielekästä tekemistä
- Tukea yksilönä ja ryhmässä kokien. Mm. läksyklubit, asuminen, talous, mielenterveys, opinnot, perhe ja sosiaaliset suhteet
- Mahdollisuus vaikuttaa ja toimia yhdessä. Nuori on vastavuoroinen toimija!
- Mahdollisuus ottaa vastuuta ja kasvaa

”Olohuoneella kaikki, vapaaehtoiset, työntekijät ja nuoret, käyvät samalla jääkaapilla”.

”Sain apua siihen asiaan, jonka vuoksi tulin Olohuoneelle ”
Neljä viidestä koki elämän tyytyväisyytensä parantuneen Olohuoneen vaikutuksesta

Sydän ja Osaaminen kunnossa: mm. Kaapelivalmennusta ja traumakoulutusta

Intensiivinen arkivalmennus

- Kiireetön kohtaaminen. Aikuinen, jolla on aikaa olla läsnä. Kannatella ja tukea kohti oman näköistä elämää silloinkin, kun nuoren omat voimat ja uskallus eivät riitä
- Valmennuksella on valmentajan ja valmennettavan yhteisesti jakama tavoite, mikä määrittyy ennen kaikkea valmennettavan tarpeista käsin.
- Kokonaisvaltaisuus
- Pitkäjänteisyys (tarvittaessa vuosia!) ja turvallisuus keskiössä
- Työntekijän kyky rakentaa suhde yhteiskuntaan yhdessä nuoren kanssa.
- **Hyvän kierre rakentuu onnistumisista, ratkaisukyvyn vahvistumisesta, ajattelun muutoksesta, oppimisen ja ymmärryksen kasvusta → arjessa pärjääminen vahvistuu.**
- Työparityötä viranomaisten ja kolmannen sektorin välillä

==> kun turvallinen aikuinen vieressä, rohkaistuu hoitamaan omia asioitaan.

Työntekijä tulee kotiin... lähdetään yhdessä hoitamaan asioita...tehdään ruokaa.. Työntekijän kanssa päihdeklinalle... mukaan verkostooni.

Riittävät resurssit ja työntekijän jaksamisesta huolehtiminen.
10 nuorta /työntekijä, kovin tarvitsevien nuorten kanssa vielä vähemmän

Nuoret osallisiksi

- Osallisuustyö rakenteisiin ja käytännöiksi. Osaksi viranomaistyötä.
- Nuoret osallisiksi omiin palveluihin, kansalaisvaikuttamiseen palvelun tuottajakumppanuuksiin.
- Rakennetaan osallisuuden polkuja houkuttelevista kohtaamisista vaikuttajiksi.
- YEE-hankkeessa Nuorten foorumit, pikkujoulut, kehittäjäryhmät ja kokemusasiantuntijakoulutukset. Kokemustaustaiset asiantuntijat työtovereina
- Jokaisella nuorella on jotakin annettavaa.

Olenko juuri minä
merkityksellinen?
Tulinko kuulluksi?
Onnistuinko?

Osallisuustyöhön
työntekijäresurssit.
Kahvikassa ja
matkakorvauksia.

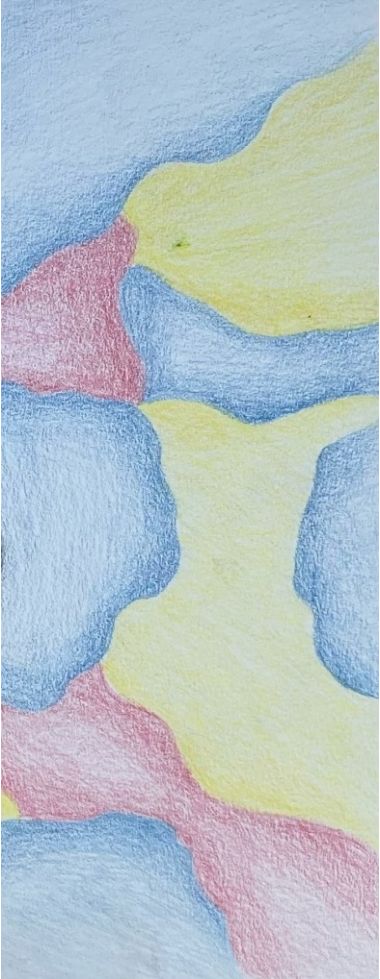
Keskeistä väkivallan ehkäisyssä huomioitavaksi

- Valtaosa lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tullut nuori on kokenut traumaattisia kokemuksia, väkivaltaa, kaltoinkohtelua.
- Kiinni pitävä tuki. Traumatietoinen työskentely.
- Siirtymät sijaishuollosta itsenäiseen elämään hallituiksi ja turvallisiksi
- Arjen ja elämän mielekäs yhdessä eläminen haasteissa kun hyvässäkin! Kannustavien sosiaalisten verkostojen rakentaminen nuoren kanssa arjen tueksi.
- Päihde- ja mielenterveyshaasteisiin puuttuminen ja kiinnipitävä ote.
- Vanhemmuuden tuki.
 - Ylisukupolvisen huono-osaisuuden katkaiseminen. Moni lastensuojelun jälkihuollon nuorista on itsekin vanhempi! Moni nuoren vanhempi tarvitsee tukea. Monia nuoria on tarve suojella vanhemmiltaan.

Väkivallan ehkäisyä - pohdintaa

1. Varhainen tuki ja mielekäs tekeminen: jokainen nuori tarvitsee kavereita ja yhteisöjä. On luotava hyviä yhteisöjä, mielekästä tekemistä ja harrastustoimintaa sekä tuettava nuorten rinnalla kulkevaa aikuisen tukea.
2. Tukea perheille vanhemmuudessa ja nuorille terveitä aikuissuhteita.
3. Kulttuurinen moninaisuus on tunnistettava auttamis- ja tukityössä sekä rikosseuraamispuolella ja poliisissa nykyistä paremmin.
4. Alakulttuurien muodostuminen jengiytymisnäkökulmasta pyrittävä estämään, vaikuttamistyötä tehtävä yhteisöissä=yhteisövaikuttaminen. Aluetyötä kehitettävä, turvallisuusviranomaiset ja poliisi ja lähiyhteisöt yhteistyöhön vahvasti.
5. Luottamukselliset aikuissuhteet nuoriin ja eri väestöryhmiin, jotta kanavat ilmiannoille. Nuorten luottamusta oikeusjärjestelmään kehitettävä ja ilmiantajia voitava suojella.
6. Somen välityksellä tapahtuvaan rikollisuuteen ja rikosten edistämiseen ja levittämiseen tulee vaikuttaa ja esim. seksuaalirikoksia koskevia rangaistuksia kovennettava.
7. Rikollisuus ja päihteet liittyvät yhteen. Päihdehoitoa vahvistettava oleellisesti. Päihdehoidon, mielenterveyspalveluiden ja sosiaalihuollon integroitua työtä tulee oleellisesti vahvistaa mm. integroitua kuntoutusta tarjoavat päihdepalvelut, rikosseuraamusvaihtoehdot ja lastensuojeluyksiköt.

Tervetuloa YEE-hankkeen tilaisuuksiin!

- 16.2.2023 Rikoserityinen työ lastensuojelun jälkihuollossa [Ilmoittautuminen](#)
- 14.3.2023 YEE-hankkeen loppuseminaari, paikkana THL Mannerheimintie 166 Helsinki. [Kohti laadukasta aikuistumisen tukea - YEE-hankkeen päätösseminaari](#)

Diakonissa-
laitos

Kuvituskuva Julia Varala

Yhteystiedot

THL:

Tanja Hirschovits-Gerz,
projektipäällikkö, [tanja.hirschovits-gerz\(at\)thl.fi](mailto:tanja.hirschovits-gerz@thl.fi)
www.thl.fi/yee

31.5.2023 saakka

Hankepäällikkö, SOILA, Sosiaaliset innovaatiot
lastensuojelussa –koordinaatiohanke 2/2023 alkaen.
Työsähköposti ja puhelitiedot säilyvät ennallaan

Diakonissa-
laitos

Kuvituskuva Julia Varala

YEE-hankkeessa

Tuemme **lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutettujen nuorten sekä ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleiden itsenäistyvien nuorten oikeuksien sekä yhdenvertaisen kohtelun toteutumista.**

Vähennämme eriarvoisuutta ja syrjäytymistä

Vaikutamme yhdessä nuorten ja ammattilaisten kanssa yksilötasolla, paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

YEE-hankkeessa...

1. Kokoamme tietoa palveluista ja nuorten tarpeista palveluihin. Toteutamme valtakunnalliset tiedonkeruut kunnista.
2. Kehitämme, kokeilemme ja mallinnamme nuorten tarpeiden mukaisia tukitoimia ja palveluita yhdessä nuorten, eri alan ammattiryhmien sekä järjestö- ja kansalaistoimijoiden kanssa.
3. Verkostoimme toimijoita kehittämistyön äärelle, tarjoamme koulutusta ja yhteiskehittämisen foorumeita nuorten oikeuksien, tuen ja palveluiden parantamiseksi.

YEE-hankkeen tuloksena ja vaikutuksena syntyy

Raportoitua tietoa palveluista ja tukitoimista

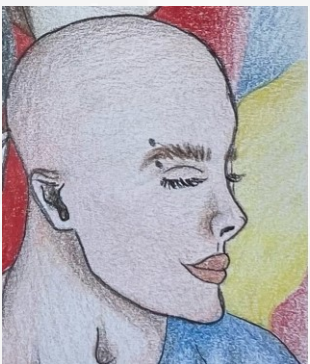
Mallinnettuja uusia toimintatapoja, käytäntöjä

Aineksia ja ymmärrystä aikuistumisen tuen rakennemuutoksen vauhdittamiseksi

Nuorten osallisuus vahvistuu ja palvelut muotoutuvat nuorilähtöisemmiksi

Monialainen yhteistoiminta ja verkostoiva yhteistyö vahvistuvat

Lähtökohtia aikuistumisen tuelle

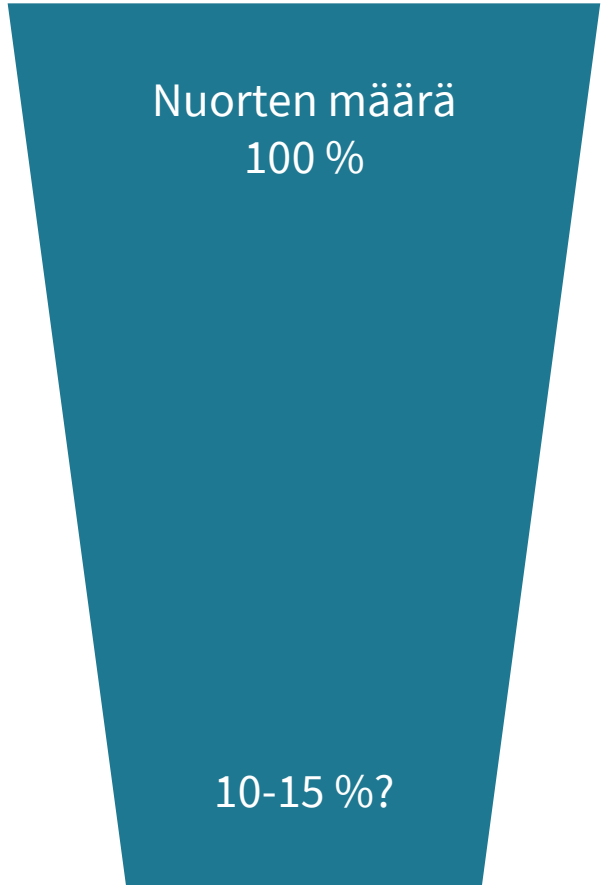
- Valtaosa nuorista voi Suomessa hyvin
- Terveys- ja hyvinvointierot hyvin ja huonosti voivien välillä kasvavat
- Nuoret ovat heterogeeninen ryhmä.
 - On tunnistettava nuorten tarpeita ja tartuttava tuen tarpeeseen mahdollisimman varhain
 - **On löydettävissä väestöryhmiä, joilla on yhteisiä nimittäjiä haasteiden taustalla.** Tarttumalla näihin triggeripisteisiin, voidaan tavoittaa kohderyhmä ja tarjota oikeanlaisia heille segmentoituja tuki- ja palvelumuotoja.
- Aikuistuminen on merkittävä elämän muutos, jonka aikana on tärkeää saada tukea.
- Suurin osa aikuistuvista nuorista saa tarvitsemaansa tukea aikuistumiseen lähipiiriltään. **Kaikilla aikuistuvilla nuorilla ei kuitenkaan ole lähipiirin muodostamaa turvaverkkoa.** Osa aikuistuvista nuorista tarvitsee vahvaa rinnallakulkevaa tukea, jonka tarjoaa yhteiskunta.

Kuvituskuva Julia Varala

Aikuistumisen tuki voidaan hahmottaa tuen määrää ja laatua kuvaavasti neljään:

- 1) **iän perusteella määräytyvä tuki kaikille** elämässä aikuisuuteen siirtymävaiheessa oleville nuorille, jotka pärjäävät perustason tuella.
- 2) **riskitilanteissa oleville** nuorille tarjottu kohdennettu, tarpeen mukainen ja intensiivinenkin tuki.
- 3) **erityisen haavoittuvassa asemassa** oleville nuorille, kuten ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet nuoret tai lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutetut nuoret, tarjottava pitkäjänteinen tuki.
- 4) **NEET-VIP nuorille**, joiden elämässä on kasautunut samanaikaisesti monia vakavia riskitekijöitä edellä mainituilla elämänalueilla ja joiden tavoittaminen ja auttaminen edellyttää runsaasti resursseja ja osaamista sekä intensiivistä ja räätälöityä tukea.

Nuorten määrä
100 %

10-15 %?

Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat

3) erityisen haavoittuvassa asemassa oleville nuorille, kuten ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet nuoret tai lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutetut nuoret, tarjottava tuki.

Tässä ryhmässä olevat nuoret tarvitsevat pitkäjänteistä ja rinnalla kulkevaa arjen tukea sekä muiden tuen ja palveluiden saatavuuden varmistamista. Tuen tarve on suhteellisen intensiivistä ja liittyy useisiin elämän osa-alueisiin kuten arjessa pärjäämiseen, henkiseen jaksamiseen, talouteen, opiskeluun, sosiaalisiin suhteisiin, vanhemmaksi tulemiseen tai kulttuurituntemukseen. Näillä riskiryhmän nuorilla ei luonnostaan ole sosiaalista tukiverkostoa, heillä on usein huolta perheestään, he ovat kokeneet leimaamista, syrjintää ja rasismia.

Yksinäisyys,
en kuulu
joukkoon

Turvattomuus,
traumataustat
mihin voi
luottaa?

Syrjään
vetäytyminen/
syrjäytetyksi
tuleminen,
syrjäytyminen

Marginaali-
soituminen

ARJEN JA
AIKUISTUMISEN
TUEN TARVE

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Aikuistumisen uudistamista kolmella tasolla

Taso	Vaikuttaminen ja toiminta	
Makrotaso	<ul style="list-style-type: none">Lainsäädäntö ja ohjausTietoperustan kokoaminen ja tuki mesotasolleKansalliset ohjeet ja suosituksetKansallinen koordinointi ja tuki sekä verkostot	<ul style="list-style-type: none">AIKUISTUMISEN TUEN KOKONAISUUDISTUS JA LAISNÄÄDÄNTÖTYÖ KÄYNTIIN.Resurssit: asiakasmitoitusTietopohja kuntoon. Laadun ja vaikuttavuuden arvioOikeus tukeen: oma ohjaaja ja rinnalla kulkijuusTyöntekijöiden osaaminen mm. traumatietoisuus, päihde- ja mielenterveysosaaminen.
Mesotaso	<ul style="list-style-type: none">Alueellinen järjestäytyminen, palveluekosysteemien luominen.Alueelliset ja paikalliset ohjeet ja toimintakäytännöt	<ul style="list-style-type: none">Viranomaistoiminnan ja yksityisen sekä kolmannen sektorin yhteistyö. Ekosysteemiajattelu: johtaminen, talous, kumppanuudet integroivat palvelut.Resurssit ja tuen ja palveluiden saavutettavuus, oikea-aikaisuus
Mikrotaso	Suhdeperustainen työ jossa nuori voi luottaa saavansa apua ja tukea Monikanavaiset nuorilähtöiset palvelut	Ihmissuhteiden pysyvyys. Luottamus tukeen, palveluihin ja järjestelmään! Yhteisöllisyyden vahvistaminen

Henkilöstömitoitus kuntoon (esimerkki lastensuojelun jälkihuollosta)

- ✓ Lainsäädännöllä tulee varmistaa, että henkilöstömitoitus aikuistumisen tueksi on riittävän pieni laadukkaan palvelun turvaamiseksi (suuntaa antava):
- ✓ Maksimissaan 50 nuorta / sosiaalityöntekijä ja 25 nuorta / sosiaaliohjaaja.
- ✓ Intensiivistä tukea tarvitsevia 10 nuorta / ohjaaja . Tuen tarve voi kestää useita vuosia.
- ✓ Nuorten määrä kasvaa lähivuosina Kotoutumislain ja LSL ikärajan noston (25 v.) vuoksi. On varmistettava resurssien riittävyys muutostilanteessa.

Kuvituskuva Julia Varala

Aikuistumisen tuki

- Lastensuojelun jälkihuollon uudistamistyöryhmä on ehdottanut (2019), että aikuistumisen tukea tarjottaisiin lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutettujen nuorten lisäksi myös muille sitä tarvitseville. (Esimerkiksi asunnottomille nuorille ja rikosseuraamuksen saaneille nuorille, ilman huoltajaa maahan tulleille.)
- Aikuistumisen tuen uudistaminen edellyttää **kansallisen ohjelman käynnistämistä ja uutta lainsäädäntöä aikuistumisen tuen järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.**
- YEE-hankkeen ehdotuksia eduskuntaan 13.1.2023:
 - [Aikuistumisen tuen kokonaisuudistus – yhdenvertainen tuki ja palvelut nuorille vuoteen 2027 mennessä \(pdf 452 kt\)](#)
 - [Nuorten viestit eduskunnalle 22.9.2022, "Teillä on voima valta ja vastuu kuulla meitä."](#)

Tavoite: aikuistumisen tuen ohjelma ja lainsäädännön uudistus osaksi tulevaa hallitusohjelmaa!

Aikuistumisen tuen podcasteja

- **Lapsuuden rakentajat podcast 29: Aikuistumisen tuki**
- Itlan Lapsuuden rakentajat podcastin lokakuun jakson aiheena on aikuistumisen tuki. Ovatko lastensuojelun jälkihuolto ja kotoutumisen tukitoimet riittäviä? Entä mitä mieltä nuoret itse ovat tuesta? Keskustelemassa aiheesta ovat kokemusasiantuntija Roosa Lorenz sekä projektipäällikkö Tanja Hirschovis-Gerz, joka toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin eli (YEE)-hankeessa.
[Kuuntele podcast Itlan verkkosivuilta.](#)
- **Welcome to my backyard podcast 13: Yksin suomeen tulleet lapset kohtaavat monia haasteita**
- Vuosina 2015–2016 Suomeen saapui yksin yli 3000 lasta ja nuorta hakemaan turvapaikkaa. Muutoin saapumismäärät ovat olleet muutaman sadan alaikäisen luokkaa vuosittain. Keitä nämä lapset ovat ja mistä he tulevat? Miltä Suomen palvelujärjestelmä näyttää yksin maahan tulleen lapsen silmin? Entä millaisia haasteita nuoret kohtaavat rakentaessaan elämää täysi-ikäistymisen jälkeen?
- Keskustelemassa ovat Joonatan Nsukami ja Kaisa Eichhorn, jotka työskentelevät yksin tulleiden nuorten kanssa Diakonissalaitoksen YEE-hankkeessa. Jakson juontaa aisapari Annika Nyman-Paajanen sekä Katja Mannerström.
- [Kuuntele podcast Suomen Pakolaisavun verkkosivuilta](#)